

Een nieuw imker-stel

Rond de zwermtijd kun je voor de meest vreemde dingen komen te staan en dat beperkt zich niet alleen tot ons landje, gelet op de ervaringen van Kim Flottum, eindredacteur van het Amerikaanse zusterblad *Gleanings in Bee Culture*. Het speelde zich af in de derde week van mei en zijn verhaal is als volgt.

'Nauwelijks op kantoor aangekomen kreeg ik een echtpaar aan de telefoon dat de avond tevoren een zwerm had aangetroffen. Ze waren wild enthousiast over hun vondst en bovendien ervan overtuigd dat het bijenhouden hun toekomst zou gaan vormen, dat wisten ze meteen. Maar eerst wilden ze graag weten wat te doen om ook werkelijk te kunnen beginnen.

Vandaar dat telefoontje, 's morgens om half acht! Ik vertelde hen welk materiaal er nodig was, hoe de zwerm te vangen en wat er verder gedaan moest worden om de zwerm een goede start te geven. Alles werd genoteerd en ze stelden nog veel vragen. De zwerm zouden ze in een kartonnen doos scheppen en deze dan in de garage zetten tot al het te bestellen materiaal in elkaar was gezet. Waren er nog vragen dan zou er weer contact worden opgenomen. Einde gesprek tot rond lunchtijd. De broedkamer was in elkaar gezet en het duo stond op het punt de bijen in de nieuwe woning over te brengen. Of ik nu even wilde zeggen hoe dat moest gebeuren. Nu had ik dat sinds april al tientallen malen per telefoon afgehandeld, dus schonk ik eerst een kop koffie in, ging gemakkelijk zitten om aldus van start te gaan.

'Zet eerst de kast op de definitieve plek, want als de bijen eenmaal aan een standplaats zijn gewend, wordt het moeilijk om ze alsnog te verplaatsen.'

'Oké', was het antwoord, 'is gebeurd, en wat nu?'

'Als jullie op de plek zijn, neem dan dak en dekplank af en verwijder drie raampjes uit het midden van de broedbak, zodat er ruimte ontstaat om de zwerm in af te slaan.' Door de telefoon hoorde ik nu een hels gekraak en geraas. 'Wat gebeurt er allemaal?' vroeg ik verschrikt.

'Ik verwijder het dak', klonk het opgewekt, 'en wat nu?' Ik begreep het niet helemaal en vroeg nogmaals wat er precies gebeurde. Toen werd me verteld dat ze in de achtertuin stonden met de doos bijen en de nieuwe kast en via een draagbare telefoon mijn instructies opvolgden. Ik was een beetje uit het veld geslagen. Mensen hebben al duizenden jaren zwermen gevangen, het is een bezigheid wellicht zo oud als het ploegen en graan oogsten. Gedurende al die tijd zijn

de techniek van het vangen noch de bijen wezenlijk veranderd. Wat wel is veranderd zijn de onderwijs mogelijkheden en nu was het aan mij om een stel enthousiaste mensen via het medium 'telefoon' te begeleiden bij hun eerste wankel schreden op het stekelige imkerspad. Ik kon het hele proces nu woordelijk volgen, inclusief gesteun, gehijg en een onvertogen woord bij het incasseren van de eerste steken; het zij hun vergeven. Dit alles werd voortdurend afgewisseld met de vraag: 'En nu?'. Binnen de tien minuten zat het karwei er op. Ik moest me nu als het ware door een branding van complimenten worstelen en... ik voelde me er happy bij, want opnieuw waren er twee bijenhouders bijgekomen die nog heel veel geluk, emotie, spanning maar ook een niet-begrijpenperiode tegemoet gingen.' Al de bovenstaande gevoelens wens ik u voor 1993 in ruime mate toe.

Een gemeenplaats van imkers

Zaterdag 14 november 1992 stond de ruilbeurs te Bunnik op het programma. Spijt van mijn bezoek heb ik niet gehad. Het werd er enorm druk en het groeide uit tot een gezellig samenzijn van imkers waarbij veel oude bekenden elkaar weer ontmoetten. Naast een ruim aanbod aan bijenboeken slaagde ook menigeen erin om ontbrekende 'Groentjes' aan te schaffen of om de verzameling uit te breiden. Er was ook veel belangstelling voor etiketten, honingcups met fraaie bijenmotieven en de meest uiteenlopende snuisterijen. Als er maar iets van de bijenteelt op viel te ontdekken. Ik had een paar adreskaartjes meegenomen met als opschrift 'Honing rechtstreeks uit de raat, van de imker'. Ze gingen grif van de hand. Opnieuw hoorde ik een verbaasde reactie: 'Is je achternaam werkelijk Zoet?', ik heb altijd gedacht dat je onder die naam schreef'. Nu is het niet verwonderlijk dat je bij de naam 'Zoet' aan een pseudoniem denkt ook en vooral omdat het in het voormalige bijenblad van de VBBN, het *Groentje*, mode was onder een schuilnaam te schrijven. Ik heb een duik in oude jaargangen genomen en kwam er een respectabel aantal tegen. Leest u even mee?

Klaas Strookorf, Distelvink, Jan Econoom, Bussekruyt, Nar en Dar, Jékavé, Jan van Veldzicht, Jan van de Veluwe, Luistervink, Immenvaer, Apiarus, Willem van de Iemenhof, Dirk Bijker, Kijk in de pot, Een ouwe rot, Kodap, Jebo, Bijenboer, de Bijenman,

Little Bee, Willem, Bram van de Veluwe, enz. enz. Zullen we het hierbij maar laten? Wat ik nog wel even kwijt wil, is, dat de serie 'Groentjes' in mijn bezit, vanaf eind jaren twintig, voor mij een voortdurende bron van inspiratie vormt.

S. Frankenhuis

Bij het doorbladeren kwam ik de namen van vele 'Groten' (met een hoofdletter) uit de bijenhouderij tegen. Mensen die allemaal hebben bijgedragen om de bijenteelt te maken tot hetgeen het nu is geworden. Als jongen keek ik hoog tegen ze op. Ik werd getroffen door het overlijdensbericht van S. Frankenhuis d.d. 11-1-1938. Dat is al weer ruim een halve eeuw geleden. Werktuiglijk nam ik zijn boekje 'Koninginneteelt gepaard met teeltkeus, de weg tot verbetering onzer Nederlandse Bijenteelt' van de boekenplank en stond even stil bij de inleiding waarin ook hij begint met de zin: 'Meer dan een halve eeuw verkeer ik met imkers en immen, bijna even lang ben ik praktisch bijenhouder, haast van de oprichting af ben ik lid van de VBBN'. Het boekje, uitgegeven in 1937, bevat verrassend moderne ideeën. Frankenhuis was een groot voorstander van het verbeteren van het aanwezige bijenras. Hij legde de nadruk op het kweken van langlevende bijen. Merk een vijftigtal uitlopende bijen van verschillende volken op dezelfde dag en zie van welk volk ze het langst in leven blijven. Stel dat deze koningin een vijftienhonderd eitjes per etmaal legt en dat haar dochters gemiddeld een week langer leven. Dan betekent dit voor haar volk een vermeerdering van zeven maal vijftienhonderd, dat is ruim tienduizend haalbijen ten opzichte van de overige volken. Dit verklaart dan ook, dat wij soms volken op onze stand hebben die niet uitblinken in grote plakken met broed, doch in volkssterkte en honingopbrengst steeds vooraan staan. Maar ook Frankenhuis was een kind van zijn tijd want hij verhaalt over een groot en bekend Oostenrijkse koninginneteler die in zijn bijenvoer een aftreksel van een vijftal kruiden gebruikt, welke wonderen doen. Na het geven van het recept roept hij imkers op van hun ervaringen te getuigen. Dat is nu allemaal verleden tijd. De moderne imker is nuchter, onderzoekt alles het liefst zelf en laat zich niet meer (mis)leiden door regels uit het verleden ...

Van Apitol naar zoete Apitol?

Met de bestrijding van de varroa, hetzij Perizine of Apitol is gelijk een punt gezet achter het praktisch imkeren in 1992. De verschillen tussen beide che-

mische bestrijdingsmiddelen zijn klein. Beide worden tussen de raten op de bijen gesprendeld waarna het via het bijenbloed uiteindelijk in de zuigende mijten belandt. Meer dan 95 procent van de mijten wordt aldus gedood. Volgens onderzoek van de producent, Ciba-Geigy, hoopt Apitol zich niet op in de bijenwas. In het proefschrift van Dr. Nicole van Buren (zie bijen 1/7, blz 199) komt duidelijk naar voren dat de hoeveelheid actieve stof van Perizine, die nodig is om ten minste 95 procent van de mijten te doden, naar verhouding zeer hoog is en wel heel eenvoudig omdat de bijen geen trek hebben in lauw water met daarin opgelost een bestrijdingsmiddel. Ze gaat verder met de constatering dat van de voedseluitwisseling dan ook weinig terecht komt omdat maar liefst driekwart van de toegediende hoeveelheid door de bijen niet wordt opgenomen. Vervangen we het woord 'Perizine' door 'Apitol', dan zal er opnieuw veel te veel bestrijdingsmiddel worden gebruikt omdat, ik citeer Nicole, 'De drang van de bijen om water door te geven veel geringer is dan wanneer het om suikeroplossingen gaat'. Licht het nu niet voor de hand de voedseluitwisseling te bevorderen door voortaan Apitol in honingwater op te lossen en het alsdan over de bijen te sprengelen? Er is dan veel minder bestrijdingsmiddel nodig. Het zou natuurlijk ook in gezoete vorm op de markt kunnen worden gebracht, maar dat is wellicht net iets te veel gevraagd.

Aan het eind van elk maandpraatje was u gewend geraakt aan een kort weerpraatje en daarbij een overzicht van uren zonneschijn, hoeveelheid neerslag en gemiddelde maximumtemperatuur van de afgelopen vijf jaren. Het weerpraatje vervalt, maar het genoemde overzicht blijft zodat u de ontwikkeling van de volken enz. achteraf nog eens met elkaar kunt vergelijken. Heeft u ideeën of vragen op weergebied die voor imkers interessant zijn dan zie ik die graag tegemoet. De normaalwaarde over de periode 1961/1990 bedraagt voor het midden van het land 47 uren zonneschijn, 68 mm neerslag en een gemiddelde maximumtemperatuur van 4,6°C.

December					
Jaar	Zon	(uren)	Neerslag (mm)	Max.Temp.(°C)	
1988	normaal		zeer nat (136)	z.zacht	(8,1)
1989	zonnig	(61)	zeer droog (25)	z.zacht	(7,1)
1990	somber	(28)	vrij droog (52)	z.zacht	(7,4)
1991	z.zonnig	(82)	normaal	zacht	(5,6)
1992	normaal		droog (34)	vrij zacht	(5,2)